dosarul nr.2c-1995/23
2-23111074-12-2c-02082023

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

19 februarie 2025
mun.Chișinău

Judecătoria Chişinău (sediul Rîșcani)
Instanţa compusă din:
preşedintele şedinţei, judecătorul Lupașcu Natalia
grefieri Codreanu Nelea, Bradiștean Daniela

examinând în şedinţă publică, în procedură contencioasă, cauza civilă la acţiunea depusă de Î.I „Ludmila Tofan" către S.R.L. „Altara Group" privind declararea nulității contractului, compensarea cheltuielilor de judecată,

și acțiunea reconvențională formulată de S.R.L. „Altara Group" către Î.I „Ludmila Tofan" privind încasarea datoriei și penalității contractuale, compensarea cheltuielilor de judecată,

constată:

I. Cererea de chemare în judecată depusă de Î.I „Ludmila Tofan" .

1. Argumentele și pretențiile reclamantului

La 01.08.2023, Î.I „Ludmila Tofan" a depus cerere de chemare în judecată către S.R.L. „Altara Group" privind declararea nulității contractului, compensarea cheltuielilor de judecată.

În argumentarea acțiunii a indicat că la 02.06.2020, a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu nr. 02C-06/20 între S.R.L. „Altara Group" în calitate de vânzător și Î.I „Ludmila Tofan" în calitate de cumpărător.

Conform, pct. 1.1 al contractului de vânzare-cumpărare, vânzătorul se obligă să transmită în proprietatea cumpărătorului utilaj (aparat de cafea).

Subliniază că la momentul semnării contractului, cumpărătorului i-a fost prezentat de către vânzător doar pagina 4 de pe contract, cât și un act de predare-primire a bunurilor. În susținerea acestei teorii, vânzătorul l-a asigurat pe cumpărător că îi va prezenta și celelalte 3 pagini de pe contractul de vânzare-cumpărare, ulterior când va livra și capsulele de cafea.

Așadar, cumpărătorul a aplicat ștampila întreprinderii cât și semnătura administratorului pe foaia 4 din contract (unde se regăsesc doar prevederile pct. 11.4 și

11.5), cât și pe actul de predare-primire a bunului, pentru a fi predate instantaneu aparatele de cafea cu nr. seriei: LU0031443003373 și LU0031443002559.

Prin factura fiscală, seria nr. AAI 8244895 din 02.06.2020, se atestă că cumpărătorul a achitat prețul de 2 lei pentru cele două aparate de cafea în beneficiul furnizorului S.R.L. „Altara Group”

Notează că la 07.04.2023, în adresa Î.I „Ludmila Tofan” a parvenit o pretenție din partea S.R.L. „Altara Group”, prin care ultimii solicită încasarea sumei de 70.670 lei pentru procurarea capsulelor de cafea, și 669.820 cu titlu de penalități.

Totodată, la înaintarea pretenției a fost anexat și contractul integral nr. 02c- 06/20, cât și actul de predare-primire a bunurilor.

Prin prezenta pretenție, s-a invocat că prin contractul nr. 02C-06/20 din 02.06.2020, reclamanta s-a obligat să procure capsule de cafea în cantitate de nu mai puțin de 200 (două sute) bucăți lunar, pentru fiecare aparat de cafea, obligație ce nu a fost executată.

La 26.05.2023, S.R.L. „Altara Group” a recepționat cu aviz recomandat declarația de nulitate înaintată de către avocatul Andrei Baș, care acționează in interesele Î.I „Ludmila Tofan”.

Indică că termenul de "contract" reprezintă actul juridic civil, care constă în acordul de voință între două sau mai multe persoane, încheiat în scopul de naște, modifica sau stinge drepturi și obligații. Prin urmare, o condiție principală pentru valabilitatea încheierii actului juridic-contractul servește consimțământul, care se prezintă prin manifestarea de voință a unei persoane în vederea încheierii unui act juridic, pentru a cărei valabilitate consimțământul trebuie să fie liber exprimat și neviciat.

La caz, accentuează că este aplicată semnătura pe toate cele patru pagini ale contractului doar de către Svetlana Țurcanu, în calitate de administrator al S.R.L. „Altara Group”. Or, semnătura cumpărătorului nu se regăsește pe întregul contract, dat fiind faptul că nu a făcut cunoștință cu acesta, nefiindu-i aduse la cunoștință obiectul, drepturile și obligațiile contractuale.

Conform, art. 312 alin. (1) Cod civil, o condiție primordială a valabilității actului juridic reprezintă consimțământul.

Atrage atenția că la 13.03.2020 în Republica Moldova a fost instituit cod roșu de alertă privind infecția cu COVID-19. Ca măsuri dc combatere și prevenire, Guvernul Republicii Moldova a sistat procesul educațional în grădinițe, școli, colegii, școli profesionale și universități, a anulat mai multe rute aeriene și a sistat și activitatea dc comerț, a unităților de alimentație publică. Este ireal și de neperceput aprovizionarea cu două sute capsule de cafea pe lună, pentru im magazin dintr-un sat cu aproximativ două mii de locuitori, și în perioada izbucnirii pandemiei.

Din aceste considerente, reclamanta *apriori* nu avea sa semneze un asemenea contract, ne fiind de-acord cu obligațiile contractuale puse în sarcina cumpărătorului.

Invocă art. 314 Cod civil, conform căruia actul juridic se consideră neîncheiat în cazul în care esența consimțământului nu poate fi determinată cu certitudine nici din exprimarea exteriorizată și nici din alte circumstanțe ale încheierii sale.

Reclamanta nu a dat consimțământul asupra prezentei tranzacții, or, actul fiind afectat de lipsa intenției exprimate de a produce efecte juridice, acestea fiind o condiție de fond a actului juridic civil.

În conformitate cu art. 327 alin. (1) Cod civil, actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes general (nulitate absolută).

Or, art. 328 alin. (1) Cod civil statuează că nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces.

Ținând cont că lipsește consimțământul reclamantei la încheierea contractului nr. 02C-06/20 din 02.06.2020, consideră imposibil menținerea legalității actului juridic, fiind pasibil de a fi anulat în întregime.

La caz, o alta condiție a nulității actului juridic este afectată de eroare, manifestată prin comportamentul de rea-credință a pârâtului.

Potrivit art. 339 alin. (1) Cod Civil, actul juridic încheiat în baza unei erori esențiale poate fi declarat nul de instanța dc judecată dacă cealaltă pai le sau terțul destinatar al actului juridic unilateral știa sau, după caz, trebuia să știu despre această eroare.

La caz, eroarea a fost esențială dat fiind faptul că la încheierea actului juridic, vânzătorul nu i-a adus la cunoștință cumpărătorului despre necesitatea procurării a două sute de capsule pe lună, motivând doar "că este necesar să cumpere capsule de la pârât.

Notează că prin eroare asupra naturii actului juridic civil se înțelege situația în care reclamantul credea că încheie un anumit act juridic, iar cealaltă parte crede că încheie un altul.

În acest caz, consimțământul se atestă a fi viciat, fiindcă natura juridică a contractului diferă de cea reală, în special sânt diferite consecințele pe care le produce acest contract. Cu alte cuvinte, manifestarea de voință este necorespunzătoare realității și de aceea un astfel de act urmează a fi lovit de nulitate.

Conchide asupra caracterului ilegal și de rea-credință a contractului de vânzare-cumpărare, prin care reclamanta a rămas cu o creanță de 740.490 lei, invocată de către pârât în pretenția din 07.04.2023.

Potrivit art. 331 alin. (1) Cod civil, actul juridic nul se considera, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii. Or, alin. (2) al aceluiași articol, evidențiază că actul juridic anulabil este valabil până la declararea acestei nulități de către instanța de judecată, însă, odată anulat, se consideră, cu efect retroactiv, că nu a produs niciun efect juridic din momentul încheierii.

Reține ca drepturile reale dobândite în temeiul actului juridic nul sau anulat se consideră că nu au fost dobândite pe acest temei.

Invocă prevederile art. 345 alin. (1) Cod civil, conform cărora persoana îndreptățită are dreptul să invoce anulabilitatea actului juridic pentru temeiurile prevăzute la art. 339, 341 și 343 în termen de 6 luni de la dala cînd a aflat sau trebuia să afle despre temeiul anulabilității.

Afirmă că reclamanta a făcut cunoștință eu contractul de vânzare-cumpărare nr. 02C-06/2020, prin prisma pretenției înaintate de către cumpărător la 07.04.2023, or termenul curge din momentul când a aflat de existența prezentului contract.

Solicită reclamanta declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 02C-06-2020 din 02.06.2020, încheiat între S.R.L. „Altara Group" și Î.I „Ludmila Tofan", încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

În drept, reclamanta își întemeiază acțiunea pe prevederile art.art. 9, 312, 314, 327, 328, 331, 339, 345, 1108 Codul Civil.

II.Acțiunea reconvențională depusă de S.R.L. „Altara Group"

La 29.05.2024, S.R.L. „Altara Group" a depus acțiune reconvențională către Î.I „Ludmila Tofan" privind încasarea datoriei și penalității contractuale, compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 45-48).

Menționează că la data de 02.06.2020 între Î.I. "Liudmila Tofan " și „Altara Group" S.R.L., a fost încheiat contractul nr. 02C-06/20.

Conform prevederilor p. p. 1.1., 1.2. și 1.4. al Contractului indicat, S.R.L. „Altara Group" s-a obligat să livreze marfă conform solicitărilor "Liudmila Tofan " (capsule de cafea) și bunul (2 aparate de cafea), la preț promotional, iar ultima, la rîndul său, s-a obligat să procure capsule de cafea în cantitate de nu mai puțin de 200 de capsule lunar, pentru fiecare aparat de cafea, obligație ce nu a fost executată de mai mult timp.

Deși S.R.L. „Altara Group" a executat corespunzător obligațiile contractuale, inclusiv (ceea ce ține de transmiterea aparatelor de cafea, contrar prevederilor art. 1108 alin. (1) Cod Civil, p. p. 1.1., 1.2., 1.4., 2.1., 2.3., 6.1., 7.1., 7.2., 7.3., 9.1., 10.1.-10.4 a contractului sus numit, Î.I. ''Liudmila Tofan " la moment a acumulat restanțe la executarea obligațiilor contractuale, și anume la procurarea capsulelor de cafea și achitarea penalității pentru nexecutarea/executarea necorespunzătoare a obligațiilor.

Notează că potrivit pct. 9.1 din contract, acesta intră în vigoare din momentul semnării lui de către ambele părți, fiind valabil pentru o perioada de 36 luni. Părțile au dreptul cu o lună pînă la încetarea prezentului contract, să notifice cealaltă parte despre intenția de a înceta relațiile contractuale, în caz contrar, prezentul contract se consider prelungit pentru aceeași perioadă și aceleași condiții. Pînă în prezent astfel de cerere de la Î.I. ''Liudmila Tofan " nu a parvenit, fapt care a adus la prorogarea contractului respectiv.

Subliniază că reclamantul reconvențional a făcut tot posibilul și de fiecare dată a încercat să înțeleagă dificultățile financiare pe care le înfruntă Î.I. ''Liudmila Tofan ". Ca consecință a nerespectării de către Î.I. ''Liudmila Tofan" a obligaților contractuale, S.R.L. „Altara Group" zilnic suportă pierderi esențiale și se datorează la rîndul său daune-interese ale partenerilor săi de afaceri.

La data de 15.04.2021 S.R.L. „Altara Group", prin scrisoarea recomandată, a informat Î.I. ''Liudmila Tofan" despre existența datoriei, însă ultima nu a reacționat nici într-un mod, ignorând pretenția susmențională.

Astfel, la data de 25 mai 2024, prin prisma prevederilor p. p. 1.4., 2.1., 7.1.-7.3., 10.1,- 10.4. al contractului indicat, în legătură cu neonorarea obligațiilor II ''Liudmila Tofan " în special la procurarea capsulelor de cafea, a acumulat o datorie în mărime de 38

500 MDL, precum și penalitate, în mărime de 446 160 MDL, conform pct. 7.1 din contractul respectiv.

Pct. 7.1 din contractul indicat prevede dreptul unei părți, pentru executare necorespunzătoare a contractului încheiat, să solicite încasarea și a penalității stabilite de acordul părților, drept pe care și-l exercită, însă, luând în considerație prevederile art. 953 alin. Cod Civil al Republicii Moldova, care prevede, că în cazuri excepționale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalității disproporționat de mari; la reducerea penalității, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Reclamantul reconvențional solicită încasarea penalității într-o mărime net inferioară celei stabilite de contractul părților, care era de 446 160 MDL, la data de 05.2024, și anume doar în mărimea datoriei pentru anii 2021-2024, și anume de 38 500 MDL.

Solicită reclamantul reconvențional încasarea de la Î.I. "Liudmila Tofan ” a datoriei contractuale în sumă de 38 500 lei și a penalității de 38 500 , compensarea cheltuielilor judiciare sub formă de taxa de stat în sumă totală de 2860 lei.

În drept, reclamantul reconvențional își întemeiază cererea pe prevederile art. 774, 912, 992, 1108 Cod civil.

Poziția Î.I „Ludmila Tofan”

La 11.11.2024, avocatul Andrei Baș, care acționează în interesele reclamantei Î.I „Ludmila Tofan” a depus referință asupra acțiunii reconvenționale înaintate de S.R.L. „Altara Group” , solicitând respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată (f.d.61-66).

În motivarea poziției, notează că contractul de vânzare-cumpărare nr. 02C-06/20 din 02.06.2020 a fost încheiat de către părți prin semnarea de către cumpărător a filei nr. 5 al contractului și a actului de predare-primire, circumstanță stabilită prin faptul că, pe restul celor 4 file a contractului este aplicată doar semnătura vânzătorului, acestea fiind prezentate cumpărătorului ulterior încheierii contractului.

Reține că cumpărătorului nu i-au fost comunicate toate clauzele esențiale ale contractului, în special clauzele ce țin de obiectul contractului, care potrivit înscrisului, reprezintă livrarea a cel puțin 200 de capsule de cafea lunar.

Astfel, urmare a comunicării verbale de către vânzător a condițiilor contractuale, la momentul semnării acestuia, cumpărătorului i-a fost creată o reprezentare falsă cu privire la condițiile contractuale ale contractului pe care urmează să-l încheie, și anume în privința calităților substanțiale ale obiectului contractului, potrivit cărora, cumpărătorul urma să procure lunar capsule de cafea în cantitatea ce urma a fi solicitată de către acesta, fără existența unor limite minime de procurare.

Subliniază că consimțământul exprimat de către cumpărător la momentul semnării filei nr. 5 a contractului, a fost afectat de eroare esențială în privința calităților substanțiale ale obiectului actului juridic.

La caz, în momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, vânzătorul a trecut sub tăcere împrejurarea privind impunerea în sarcina cumpărătorului a obligației de a procura o cantitate minimă de 200 capsule de cafea lunar, iar cumpărătorul, în baza

principiului bunei-credințe, se putea aștepta ca vânzătorul să dezvăluie o astfel de împrejurare.

Urmare a circumstanțe existente la momentul încheierii contractului (instituirea codului roșu de alertă privind infecția cu Covid-19) în ipoteza în care vânzătorul ar fi comunicat toate împrejurările ce urmau a fi comunicate în baza principiului bunei-credințe, cumpărătorul ar fi refuzat încheierea contractului în astfel de condiții.

În ceea ce ține de pretenția privind încasarea penalității, comunică că, la momentul încheierii contractului, cumpărătorului nu i-a fost prezentat și nici nu a fost informat despre clauza de penalitate stabilită în contract.

Afirmă că cumpărătorul nu poate fi obligat la plata unei sume în urma încheierii unui contract cu clauzele căruia nu a luat cunoștință.

Consideră că urmează a fi constatată nulitatea contractul de vânzare-cumpărare nr. 02C-06/20 din 02.06.2020 și aplicarea efectelor prevăzute de nulitatea actului juridic.

În acțiunea reconvențională, reclamantul solicită încasarea datoriei și a penalității în sumă de 38500 lei fiecare.

La caz, pretențiile înaintate sunt neîntemeiate, întrucât, obligația de plată a prețului îi revine cumpărătorului după preluarea bunurilor, pe când, potrivit circumstanțelor speței, vânzătorul nu a livrat careva bunuri pentru a solicita plata prețului și penalitatea. Or, în cazul admiterii unei astfel de pretenții, s-ar produce o îmbogățire nejustificată a vânzătorului, aceasta fiind în dezavantajul cumpărătorului.

Totodată, în conținutul acțiunii reconvenționale, reclamantul a modificat cuantumul penalității solicitate, invocând art. 953 alin. (1) Cod civil, însă că la caz, cumpărătorul nu a înaintat nici-o cerere privind reducerea penalității, întrucât aceasta nu a fost recunoscută, iar vânzătorul invocă eronat și în mod aleatoriu prevederile Codului civil.

III.Poziția părților în cadrul ședinței de judecată

În ședința de judecată, reprezentantul Î.I „Ludmila Tofan” nu s-a prezentat, fiind citat legal.

În ședința de judecată, reprezentantul S.R.L. „Altara Group” , avocatul Cebotari Serghei a solicitat respingerea cereri de chemare în judecată depusă de Î.I „Ludmila Tofan” ca fiind neîntemeiată, susținînd acțiunea reconvențională formulată de S.R.L. „Altara Group” și a pledat pentru admiterea cerințelor formulate în volum integral.

IV.Aprecierea instanței

Audiind explicațiile participanților la proces prezenți în ședință, studiind materialele dosarului și înscrisurile probatorii administrate, verificând temeinicia argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, instanța de judecată reține următoarele.

Potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea.

Din conținutul cererii de chemare în judecată, precum și din documentele anexate, rezultă că la data de 02.06.2020, între S.R.L. „Altara Group", în calitate de vânzător (partea 1), și ÎI „Ludmila Tofan", în calitate de cumpărător (Partea 2) a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu nr. 02C-06/20.

Conform pct.1.1 al contractului, vânzătorul se obligă să transmită în proprietatea cumpărătorului utilaj (aparate de cafea, conform anexei la contract). Potrivit pct. 1.2 și 1.4 ale aceluiași contract, vânzătorul se obligă, de asemenea, să furnizeze o gamă de produse (capsule de cafea și alte mărfuri), iar cumpărătorul se obligă să procure nu mai puțin de 200 capsule de cafea lunar, pentru fiecare aparat, pe o perioadă de trei ani de la data încheierii contractului, cu excepția primei și ultimei luni contractuale.

În temeiul acestui contract, părțile au semnat un act de predare-primire și a fost emisă factura fiscală nr. AAI 8244895 din 02.06.2020 pentru suma de 2 lei, reprezentând valoarea a două aparate de cafea livrate de S.R.L. „Altara Group".

Ulterior, la data de 07.04.2023, Î.I. „Ludmila Tofan" a recepționat o pretenție scrisă din partea S.R.L.„Altara Group", prin care i se solicita achitarea sumei de 70 670 lei reprezentând contravaloarea capsulelor de cafea neachiziționate conform obligațiilor contractuale, precum și a sumei de 669.820 lei cu titlu de penalități contractuale.

La caz, reclamanta Î.I. „Ludmila Tofan" a înaintat către instanță cererea de chemare în judecată, solicitând declararea nulității contractului nr. 02C-06/20 din 02.06.2020, invocând lipsa consimțământului valabil și existența unui viciu de eroare esențială privind natura obligațiilor contractuale asumate. Susține titularul acțiunii că în momentul semnării i-a fost prezentată doar fila finală a contractului, pe care figurează exclusiv clauze generale privind litigiile, fără a cunoaște clauza referitoare la obligația de achiziție lunară a capsulelor de cafea.

De asemenea, prin acțiunea reconvențională înaintată S.R.L. „Altara Group" încasarea de la Î.I. „Ludmila Tofan" datoriei de 38 500 lei, reprezentând contravaloarea capsulelor pretins neachiziționate, precum și 38 500 lei cu titlu de penalități pentru neexecutarea obligațiilor contractuale.

Cu privire la acțiunea inițială

Instanța urmează să stabilească dacă, în baza probatoriului administrat, contractul nr. 02C-06/2020 din 02.06.2020 a fost încheiat cu respectarea condițiilor de fond prevăzute de Codul civil, în special cu privire la existența unui consimțământ liber, valabil și exprimat în cunoștință de cauză.

Potrivit art. 327 Cod civil, (1) Actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes general (nulitate absolută). (2) Actul juridic este anulabil dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes particular (nulitate relativă).

Art. 328 Cod civil reglementează că nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acțiune, cît și pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părțile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.

În conformitate cu art. 334 Cod civil, (1) Actul juridic sau clauza care contravin vădit ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule. (2) Actul juridic sau clauza care contravin unei dispoziții legale imperative sînt nule sau anulabile dacă această sancțiune este prevăzută expres de dispoziția legală încălcată (nulitatea expresă).

Potrivit art. 339 alin. (1)-(3) Cod civil, actul juridic încheiat în baza unei erori esențiale poate fi declarat nul de instanța de judecată dacă cealaltă parte sau terțul destinatar al actului juridic unilateral știa sau, după caz, trebuia să știe despre această eroare. Eroarea este esențială dacă la încheierea actului juridic a existat o falsă reprezentare referitoare la:

a) natura actului juridic; b) calitățile substanțiale ale obiectului actului juridic; c) cealaltă parte a actului juridic sau terțul beneficiar al actului juridic, în cazul în care identitatea sau calitățile acestora sînt hotărîtoare pentru încheierea actului juridic. Eroarea care privește simplele motive ale actului juridic nu este esențială, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărîtoare.

Instanța constată că potrivit art. 312 Cod civil, consimțământul constituie o condiție esențială pentru validitatea oricărui act juridic.

În speță reclamanta invocă faptul că consimțământul exprimat a fost viciat, ținînd cont că pe semnătura cumpărătorului nu se regăsește pe întregul contract, ci doar pe ultima filă, nefiindu-i adus la cunoștință obiectul și obligațiile contractuale. De asemenea, se subliniază că o altă condiție a nulității actului juridic este afectată de eroare manifestată prin comportamentul de rea-credință a pârâtului.

În acest sens, se invocă faptul că momentul semnării filei nr. 5 a contractului, a fost afectat de eroare esențială în privința calităților substanțiale ale obiectului actului juridic. Or, vânzătorul a trecut sub tăcere împrejurarea privind impunerea în sarcina cumpărătorului a obligației de a procura o cantitate minimă de 200 capsule de cafea lunar, iar cumpărătorul, în baza principiului bunei-credințe, se putea aștepta ca vânzătorul să dezvăluie o astfel de împrejurare.

Astfel, reclamanta subliniază că eroarea în condițiile art. 339 CC era esențială deci contractul urmează a fi declarat nul de instanța de judecată.

Cu toate acestea, în speță, reclamanta nu a prezentat niciun mijloc de probă care să demonstreze că la momentul semnării i-a fost pusă la dispoziție doar o parte a contractului sau o pagină din contract ar fi prezentată într-o altă redacție, și că cumpărătorul ar fi fost indus în eroare ori a fost constrâns să semneze documentul în condiții de viciere a voinței.

Or, simpla afirmare a unor fapte nu ține loc de probă, iar în speță sarcina probei revine, conform art. 118 Cod de procedură civilă, părții reclamante.

La acest capitol se reține că contractul nr. 02C-06/2020 din 02.06.2020 reprezentă un document tipărit pe 5 file, întocmit în 2 limbi (română și rusă), conține XI capitole.

Totodată pct.1.4. se regăsește pe pagina întâii din contract, și conține următoarele prevederi: "*" Partea 2" se obligă să procure nu mai puțin de 200 capsule de cafea lunar, pentru fiecare aparat, pe o perioadă de trei ani de la data încheierii contractului, cu excepția primei și ultimei luni , caz în care " Partea 2" va fi obligată să procure un număr de capsule de cafea proporțional numărului de zile din perioada contractuală (termenul contractului) acelei luni, raportat la cantitatea de 200 capsule de cafea. Luna se consideră luna calendaristică. Capsulele de cafea urmează a fi procurate exclusiv de la "Gustomagic" SRL sau de la Partea 1, și doar de tipul Nero Aroma și/sau Caffe Poli."*

În condițiile enunțate, sunt vădit nefondate argumentele reclamantei cu privire la faptul că vânzătorul S.R.L. „Altara Group" ar fi manifestat un comportament de rea-credință și anume a trecut sub tăcere împrejurarea privind impunerea în sarcina cumpărătorului a obligației de a procura o cantitate minimă de 200 capsule de cafea lunar.

Or, după cum s-a menționat supra, ambele exemplare ale contractului prezentate de părțile în litigiu și atașate la materialele cauzei sunt cu conținut identic, iar clauza contractuală în dispută – pct.1.4 se regăsește la fila 1 al contractului în ambele exemplare prezentate corespunzător cumpărătorului Î.I. „Ludmila Tofan" i-a fost adusă la cunoștință obligația procurării capsulelor ce se conține la pct.1.4.

Pe de altă parte, instanța reține că deși semnătura reclamantei figurează doar pe ultima pagină a contractului, această împrejurare, în sine, nu este suficientă pentru a conduce la nulitatea actului în absența altor circumstanțe obiective sau dovezi care să demonstreze că contractul a fost încheiat în baza unei erori esențiale.

Instanța notează că potrivit art. 993 Cod civil, (1) Oricine îşi poate alege în mod liber contractantul, dacă legea nu prevede altfel. (2) Părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispoziţiilor legale imperative, contracte şi pot stabili conţinutul lor. (3) Cu excepţia cazului în care se prevede în mod expres contrariul sub sancţiunea nulităţii, părţile contractante pot, prin contract, să deroge de la acele dispoziţii cuprinse în prezenta carte care se referă la drepturile, obligaţiile şi alte efecte juridice produse de contract, inclusiv distribuirea riscurilor. (4) Părţile contractante pot de asemenea să deroge de la dispoziţiile legale cuprinse în celelalte articole ale prezentului cod, în legile speciale şi alte acte normative care se referă la drepturile, obligaţiile şi alte efecte juridice produse de contract, inclusiv distribuirea riscurilor, dacă din modul de exprimare a dispoziţiei, din conţinutul sau din contextul ei nu rezultă în mod neîndoielnic că dispoziţia legală este imperativă. (5) De la dispoziţiile legale privitoare la prescripţia extinctivă a drepturilor rezultate din contract se poate deroga doar în condiţiile art.393. (6) Dacă, în scopul protecţiei intereselor prioritare ale societăţii sau ale unui individ, efectele unui contract depind de încuviinţarea autorităţilor statului, limitările şi condiţionările trebuie reglementate prin lege. (7) Obligarea la încheierea unui contract este interzisă, cu excepţia cazului în care obligaţia de a contracta este prevăzută de lege sau dacă reiese dintr-o obligaţie asumată benevol. (8) Părţile pot încheia contracte numite, contracte nenumite, precum şi contracte complexe.

Prin urmare, cadrul legal enunțat consacră principiul libertății contractuale, detaliind totodată contururile acestei libertăți.

În baza acestui principiu, există o prezumție că părțile contractuale trebuie să analizeze și să cunoască condițiile contractuale cît legile la momentul semnării contractului, prezumţia neputând fi răsturnată prin proba contrarie.

În aceste condiții, se impune o concluzie logică firească : condiţiile contractuale propuse de vânzător reprezentau la acel moment o soluție contractuală avantajoasă pentru cumpărător(inclusiv prin prisma pct.1.1,1.3 -transmiterea în proprietate a utilajului), or în caz contrar, cumpărătorul putea să refuze semnarea contractului nominalizat. La caz, cunoscând oferta pârâtei, reclamanta a ales să semneze contractul nr. 02C-06/2020 din 02.06.2020 și doar la momentul înaintării unei pretenții cu privire la înregistrarea unei datorii, a invocat că actul juridic a fost încheiat în baza unei erori esențiale.

Este de evidențiat că reclamanta nu neagă însăși faptul negocierii și semnării contractului, ci necunoașterea conținutului pct.1.4 din contract.

Instanța reiterează că în circumstanțele speței, fiind în deplină cunoştinţă de cauză, odată cu semnarea contractului, cumpărătorul nu poate invoca faptul că nu ar fi cunoscut conținutul acestuia.

Având în vedere că partea reclamantă nu a probat circumstanțele de fapt invocate și nefiind premise legale pentru declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, fapt ce dictează respingerea acțiunii formulate de Î.I. „Ludmila Tofan" ca fiind neîntemeiată.

Cu privire la acțiunea reconvențională

În conformitate cu prevederile art.15 alin. (1), (2) Codul Civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. Modul de soluționare a litigiului dintre părţi pînă la adresare în instanţă de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract.

În conformitate cu prevederile art. 774 Codul Civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligaţia poate fi pură şi simplă sau afectată de modalităţi. Prestaţia trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

Potrivit art. 776 Codul Civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Astfel, prin acțiunea reconvențională, S.R.L. „Altara Group" a solicitat încasarea de Î.I. „Ludmila Tofan" sumei de 38500 lei, reprezentând contravaloarea capsulelor de cafea neachiziționate conform contractului nr. 02C-06/2020, precum și suma de 38500 lei cu titlu de penalități de întârziere.

Pretențiile se întemeiază pe pct.1.4 potrivit căreia cumpărătorul s-ar fi obligat să achiziționeze un număr minim de 200 capsule de cafea lunar pentru fiecare aparat livrat, obligație pretins neexecutată pe o perioadă prelungită, generând calcularea penalități contractuale prevăzută de pct.7.1 din contract.

Art. 1108 alin. (1) Cod civil reglementează că prin contractul de vînzare-cumpărare, o parte (vînzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părţi (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul şi să plătească preţul convenit.

E de subliniat că potrivit pct. 1.2 din Contractul nr. 02C-06/20 din 02.06.2020, marfa se livrează în cantitatea indicată în cererea comandă a cumpărătorului, în formă scrisă, conform prețurilor vânzătorului la ziua livrării mărfii, indicate în facturile fiscale, ca și în cazul capsulelor de cafea dar nu mai puțin decât pentru 5.50 MDL, per capsulă de cafea, dacă nu este prevăzut altceva, iar cumpărătorul se obligă să o primească și să o achite.

Potrivit art. 392 Cod civil, o obligație contractuală produce efecte juridice doar în măsura în care ea este executabilă și a fost asumată valabil de către debitor, iar creditorul și-a îndeplinit propriile obligații corelative.

Analizând probele administrate, instanța constată că reclamanta reconvențională nu a făcut dovada existenței unei datorii contractuale ca urmare livrării capsulelor de cafea și neachitării mărfii în termenul stabilit.

Contractul, deși prevede o asemenea obligație a cumpărătorului, nu face dovada de sine stătătoare a nașterii unei datorii certe, lichide și exigibile.

Instanța evidențiază că însăși titularul acțiunii reconvenționale a indicat că Î.I. „Ludmila Tofan" a acumulat restanțe la executarea contractului și anume la procurarea capsulelor de cafea nu și la plata produselor procurate.

Așa fiind, în lipsa probelor privind executarea livrărilor, cum ar fi facturi, acte de predare-primire (așa cum prevede pct. 1.2 din Contract), ce atestă vânzarea bunurilor, instanța nu poate stabili existența unei datorii contractuale Î.I. „Ludmila Tofan" în raport cu S.R.L. „Altara Group" .

Instanța notează că procesul civil este un proces al intereselor private, fiind guvernat de principiul disponibilității, iar reclamantul, în calitate de titular al acțiunii civile, este în drept să aleagă mijloacelor procesuale pe care le consideră adecvate ocrotirii drepturilor deduse judecății, inclusiv având dreptul de a stabili limitele obiectului și temeiului acțiunii.

Aceste drepturi ale reclamantului derivă din interpretarea dispozițiilor art.27 alin.(1) Codul de procedură civilă, care statuează că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rînd a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

Cu alte cuvinte, atunci când se promovează în justiție o acțiune, reclamantul, adică titularul dreptului la acțiune, are obligația de a identifica obiectul, temeiul și părțile acțiunii civile.

Instanța reiterează că obiectul acţiunii cumulează, pe de o parte, protecţia dreptului sau realizarea interesului ori situaţiei juridice dedusă judecăţii iar, pe de altă parte, asigurarea apărării părţilor în proces, materializată prin dreptul de a discuta temeinicia pretenţiei adversarului şi dreptul de a se apăra.

Sub acest aspect, e de evidențiat că legiuitorul a pus la dispoziția reclamantului reconvențional o altă modalitate de apărare a drepturilor sale încălcate în legătură cu neexecutarea contractului (neprocurarea mărfii în condțiile stabilite de pct.1.4), și anume, modalitatea descrisă de norma art.art.19, 934,936 Cod civil, adică formularea solicitărilor cu privire la despăgubirea prejudiciului cauzat.

Potrivit art. 947 alin. (1) și (2) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă.

Prin urmare, penalitatea are caracter accesoriu și depinde în mod esențial de existența și valabilitatea obligației principale. Or, în lipsa unei obligații principale valabile, penalitatea aplicată asupra acesteia nu are fundament legal.

Subsecvent, odată ce a fost constată lipsa unei datorii contractuale, cerința privind încasarea penalității urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, întrucât aceasta este accesorie unei creanțe principale inexistente și nejustificate, iar în lipsa unei obligații principale certe, nici obligația de plată a penalităților nu poate fi reținută.

Reieșind din cele expuse, acțiunea reconvențională depusă de S.R.L. „Altara Group” către Î.I „Ludmila Tofan” privind încasarea datoriei și penalității contractuale este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În aceste circumstanțe, instanța investită cu examinarea litigiului diferit judecății nu poate găsi o altă elucidare a cazului decât cea clarificată mai sus, concluzia instanţei este consecinţa dedusă în urma prezentării probelor de către părţi şi examinate în cadrul şedinţei de judecată, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) sprijinite cu dispoziţia art. 119 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar probele se adună şi se prezintă de către părţi.

Cu privire la compensarea cheltuielilor suportate

Potrivit art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În conformitate cu art.96 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Având în vedere că atât acțiunea principală, cât și acțiunea reconvențională au fost respinse ca neîntemeiate, cererile părților privind compensarea cheltuielilor de judecată urmează a fi respinse, întrucât reprezintă pretenții accesorii acțiunilor principale.

În conformitate cu prevederile art.art.238-241 CPC al R.M. instanţa de judecată,

hotărăşte:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Î.I „Ludmila Tofan” către S.R.L. „Altara Group” privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr.02c-06/20 din 02.06.2020, compensarea cheltuielilor de judecată.

Se respinge acțiunea reconvențională depusă de S.R.L. „Altara Group” către Î.I „Ludmila Tofan” privind încasarea datoriei și penalității contractuale, compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel în Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Lupașcu Natalia